

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

~~_____~~
Egz. Nr. 7

**ZASADY I SYSTEM ZAOPATRYWANIA I OBSŁUGI
ARMII DZIAŁAJĄCEJ NA SAMODZIELNYM KIERUNKU**

29752

29752

WARSZAWA

LISTOPAD

1970

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Snierczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYLÓW

Egz. Nr. 7

ZASADY I SYSTEM ZAOPATRYWANIA I OBSŁUGI
ARMII DZIAŁAJĄCEJ NA SAMODZIELNYM KIERUNKU

023752
29752

29752

WARSZAWA

LISTOPAD

1970

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni Karola Świerczewskiego

7 ujedn. prot. 12357 //

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

7002
7005
skł. Ak.
z. 11. 1970.
zool. 800

Egz. Nr...

ZASADY I SYSTEM ZAOPATRYWANIA
I OBSŁUGI ARMII DZIAŁAJACEJ NA SAMODZIELNYM KIERUNKU

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
IM. GEN. BRONI KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO
Nr. 29752.

WSTĘP

Zgodnie z założeniem, opracowanie niniejsze ma stanowić materiał wyjściowy do podjęcia decyzji w zakresie tyłowego zabezpieczenia armii działającej na sąsiedzielnym kierunku, a w konsekwencji do szczegółowego rozpracowania całokształtu problematyki tego zagadnienia.

Stosownie do tego, nie dążono do wyczerpującego naświetlenia wszystkich wyłaniających się tu problemów, a jedynie do przedstawienia w kilku wariantach ogólnej koncepcji zaopatrywania i obsługi armii. Przy czym główna uwaga zwrócona została na specyfikę pracy tyłów wynikającą z podporządkowania armii oraz z jej roli i miejsca w ugrupowaniu operacyjnym. Natomiast przedsięwzięcia tyłowe, których realizacja nie odbiega od ogólnie obowiązujących zasad, zasygnalizowane zostały jedynie marginesowo.

Nasze siły zbrojne są przewidziane głównie do prowadzenia działań bojowych na zachodnio-europejskim TDW. Wojska operacyjne, przeznaczone do działań na froncie zewnętrznym, mogą tworzyć narodowy /polski/ front lub też poszczególne armie mogą wejść w skład frontów koalicyjnych sił zbrojnych państw Układu Warszawskiego.

Na zachodnim TDW najbardziej typową formą działań bojowych armii ogólnowojskowej jest prowadzenie działań w składzie określonego frontu i w ścisłym współdziałaniu z innymi armiami. Tym niemniej nie wyklucza się, że w sporadycznych przypadkach, przy zaistnieniu określonych warunków, armia może prowadzić działania bojowe na sąsiedzielnym kierunku operacyjnym działając w składzie frontu lub zupełnie samodzielnie.

Armia działająca na sąsiedzielnym kierunku w składzie frontu może być wykorzystana do :

- prowadzenia działań zaczepnych na odizolowanym, pomocniczym kierunku uderzenia frontu ;

- osłony skrzydła głównego zgrupowania uderzeniowego frontu ;
- likwidacji dużego zgrupowania wojsk nieprzyjaciela znajdującego się w okrążeniu.

W ramach operacji frontowej armia taka z reguły wykonywać będzie zadanie pomocnicze. W związku z tym jej zadania będą w zasadzie odpowiednio płytsze, a wzmocnienie siłami i środkami frontu mniejsze niż w armii działającej na głównym kierunku uderzenia frontu.

Armia nie wchodząca w skład frontu może być wykorzystana :

- do prowadzenia działań zaczepnych na kierunku operacyjnym o ograniczonej pojemności, np. na półwypie Jutlandzkim ;
- do działania wzdłuż wybrzeża morskiego celem uchwycenia ważnych portów ;
- dla osłony skrzydła jednego z frontów ;
- do przeciwdesantowej obrony wybrzeża morskiego.

W tym wypadku armia powinna być podporządkowana bezpośrednio naczelnemu dowództwu /MON, Zjednoczone Dowództwo/.

Zarówno w pierwszym jak i w drugim przypadku, armia może przejść do działań na samodzielnym kierunku w początkowym lub późniejszym okresie wojny, w warunkach obustronnego stosowania broni masowego rażenia względnie też - w warunkach stałej groźby jej użycia. Wejście do działań może być poprzedzone przegrupowaniem wojsk na dużą odległość.

Ze względu na ograniczony zakres niniejszego opracowania, za punkt wyjścia do dalszych rozważań przyjęto dwa następujące warianty:

1. Armia wchodząca w skład frontu koalicyjnego, przechodzi do działań zaczepnych na pomocniczym kierunku uderzenia odizolowanym od sił głównych frontu.
2. Armia, nie wchodząca w skład żadnego frontu, przechodzi do operacji zaczepnej na samodzielnym kierunku operacyjnym.

Dla obu powyższych wariantów przyjęto jednakowe założenia, miano-

- armia w składzie trzech DZ i dwu DPanc oraz niezbędnych jednostek wzmocnienia przechodzi do operacji zaczepnej po uprzednim przegrupowaniu się na odległość około 400 km ;
- operacja prowadzona jest poza obszarem Polski /rubież wprowadzenia około 150 km od granicy państwowej/;
- głębokość operacji około 400 km, czas trwania 7 dni / bez stosowania BMR - 10 dni /, średnie tempo - 60 km dziennie / bez BMR - około 40 km dziennie/;
- struktura organizacyjna i wyposażenie jednostek - wg obowiązujących w ASG etatów ówczesnych.

I Właściwości zabezpieczenia tyłowego armii działającej na samodzielnym kierunku

Przejście armii do działań zaczepnych jest uzależnione od posiadania na danym kierunku przewagi nad nieprzyjacielem, przy czym przewaga ta może niekiedy sprowadzać się do dysponowania większą ilością środków masowego rażenia. Stosownie do możliwości i potrzeb nacierających wojsk armii muszą kształtować się możliwości tyłów w zakresie zabezpieczenia tyłowego danej operacji. Przy czym sama organizacja i praca tyłów armii uzależniona będzie od szeregu różnorodnych czynników, a przede wszystkim od :

- warunków przejścia armii do operacji ;
- roli, miejsca i zadania armii w danej fazie działań wojennych ;
- charakteru działań bojowych ;
- warunków geofizycznych.

Zostało założone, że armia przechodzi do operacji po przegrupowaniu się na odległość około 400 km. Taki wariant wejścia armii do walki jest typowy głównie dla początkowego okresu wojny.

Zatem w okresie przegrupowania pierwoplanowych zagadnień w zakresie zabezpieczenia materiałowego przegrupowujących się wojsk będzie zapotrzebowanie w materiały pędne i smary. Zużycie amunicji

z reguły będzie niewielkie / głównie amunicji plot/. Ponadto - jeżeli przegrupowanie dokonywane jest po wybuchu wojny - należy się liczyć ze stratami sanitarnymi, materiałowymi i w sprzęcie technicznym.

W czasie przegrupowania przez obszar własnego kraju zabezpieczenie tyłowe wojsk armii organizowane będzie przez okręgowe organa zaopatrujące wg wytycznych i dyrektyw centralnych organów zaopatrujących. Potrzeby wojsk pokrywane będą z zapasów zgromadzonych uprzednio w składach stacjonarnych wojskowych i cywilnych. Zabezpieczenie materiałowe wojsk po wyjściu z granic państwa organizowane będzie przez tyły armii.

Bardzo istotnym problemem jest zabezpieczenie przegrupowania wojsk przez obszar NRD i wprowadzenie armii do operacji zaczepnej z pełnymi zapasami ruchomymi.

W związku z tym koniecznym jest stworzenie należytych warunków odtworzenia zużytych w czasie marszu zapasów środków materiałowych / głównie mps/. Poza tym należy uwzględnić konieczność posiadania określonych zapasów doraźnych amunicji artyleryjskiej na ogniowe przygotowanie natarcia, zwłaszcza w warunkach działań bojowych bez stosowania BMR. Źródła pokrycia potrzeb materiałowych armii na terenie NRD mogą być różne, np.:

- składy z własnymi zapasami zgromadzonymi w okresie pokoju lub w okresie zagrożenia na przewidywanych marszrutach przegrupowania wojsk ;
- transporty kolejowe, samochodowe i morskie ze środkami materiałowymi wysyłane z kraju do NRD równoległe z przegrupowaniem wojsk ;
- stacjonarne składy państw sojuszniczych ;
- składy polowe związków operacyjnych /frontu lub innych armii/.

Zabezpieczenie medyczne, techniczne i drogowe organizować będzie armia własnymi siłami i środkami przy wykorzystaniu szpitali i warsztatów remontowych ^{na terenie NRD} NRD. ~~Wskazania po uzgodnieniu z...~~

Zakres świadczeń odpowiednich organów NRD w tym zakresie powinien być zagwarantowany odpowiednimi umowami w ramach Układu Warszawskiego, a szereg przedsięwzięć odpowiednio wcześniej wykonanych.

Rozpatrując warunki użycia armii narodowej, należy podkreślić, że organizacja zabezpieczenia tyłowego armii działającej na samodzielny kierunek w ramach frontu koalicyjnego uwarunkowana będzie przyjętym systemem zaopatrywania w danym froncie.

W odniesieniu do tego zagadnienia^{uwagi} są do przyjęcia następujące rozwiązania :

1. Armia narodowa przechodzi na pełne zaopatrzenie frontu koalicyjnego. Przy czym jeżeli front nie dysponuje przedmiotami zaopatrzenia typowymi dla danej armii / np. umundurowanie, niektóre typy pojazdów i części zamienne do nich /, do dyspozycji frontu powinny być wydzielone składy polowe lub ich oddziały z zapasami określonych środków materiałowych. [Zabezpieczenie medyczne i techniczne może być zorganizowane w sposób analogiczny.]
2. Armia narodowa pozostaje na wyłącznym zaopatrzeniu własnego kraju. Natomiast system zabezpieczenia medycznego i ewentualnie technicznego może być zorganizowany odmiennie, np. front koalicyjny zapewni obsługę medyczną wojsk armii.
3. System pośredni między dwoma poprzednimi, tj. część środków materiałowych wydziela dla armii front koalicyjny, a pozostałe dostarczane są z zaplecza własnego kraju.

Przyjęcie określonego systemu zaopatrywania i obsługi armii niewątpliwie uzależnione będzie od szeregu czynników, jak np.: obowiązujących umów między krajami państw Układu Warszawskiego, możliwości ekonomicznych kraju w danym okresie wojny, sytuacji na polu walki, potrzeb i możliwości w zakresie zaopatrywania i obsługi wojsk, stanu^{uwagi} linii komunikacyjnych itd.

Armia działająca w ramach frontu koalicyjnego na oddzielnym,

odizolowanym od sił głównych kierunku wykonywać będzie pomocnicze zadanie danego frontu. Zatem przypuszczalnie dysponować będzie odpowiednio mniejszą ilością środków masowego rażenia. W konsekwencji należy liczyć się ze stosunkowo dużym zużyciem amunicji konwencjonalnej. Poza tym, mniejsze tempo natarcia wojsk i płytsze zadania armii rzutować będą na całokształt zabezpieczenia tyłowego a szczególnie na częstotliwość przegrupowania tyłów i na wysokość zużycia mps.

W ^{drugim} ~~takim~~ wypadku, kiedy armia nie wchodząca w skład frontu przechodzi do działań zaczepnych na samodzielnym kierunku, charakterystycznym dla jej zaopatrywania i obsługi jest to, że w ogólnego systemu zabezpieczenia tyłowego wypada szczebel frontu, a więc zasadnicze ogniwo łączące armię z zapleczem kraju. Tak więc główny problem sprowadza się do tego, czym i w jaki sposób to brakujące ogniwo należy zastąpić.

Wydaje się, że w zasadzie istnieją tylko dwa sposoby rozwiązania tego problemu, a mianowicie :

1. Zorganizować na kierunku danej armii zgrupowanie tyłów szczebla centralnego - "namiastkę" tyłów frontu.
2. Wzmocnić tyły armii taką ilością sił i środków, aby mogły one przyjąć wszystkie funkcje tyłów frontu.

W razie zastosowania pierwszego sposobu, zakres pracy i rola tyłów armii w zasadzie nie ulegają zmianie w stosunku do armii występującej w składzie frontu: funkcje tyłów szczebla frontowego spełnia tu bowiem ~~pełne~~ zgrupowanie tyłów szczebla centralnego. W drugim wypadku tyły armii znajdują się w całkowicie odmiennej, znacznie trudniejszej sytuacji. Zakres zadań i obowiązków organów dowodzenia tyłami ulegnie znacznemu rozszerzeniu. Cały system zabezpieczenia tyłowego na szczeblu armii musi ulec radykalnej zmianie. Poza normalnymi obowiązkami, armia zmuszona zostanie do przyjmowania transportów zaopatrzeniowych z zaplecza kraju, pobierania

środków materiałowych w stacjonarnych składach i bazach /np. WBOCK/, zorganizowania bazy remontowej, prowadzenie hospitalizacji rannych itd. W zasadzie tyły takiej armii stają się tyłami frontu w pomniejszonej skali. Aby organa tylowe mogły podobać tym nowym zadaniom, muszą być one odpowiednio rozbudowane i wzmocnione niezbędną ilością fachowców.

Oprócz omówionych uprzednio cech charakterystycznych właściwych zabezpieczeniu materiałowemu armii na samodzielnym kierunku, na organizację tyłowego zabezpieczenia wpływać będzie jeszcze szereg innych czynników takich jak :

- rola i zadanie armii,
- rozmach operacji,
- stan i możliwości tyłów,
- oddziaływanie npla na tyły,
- rodzaj i charakter walki oraz zakres użycia BMR,
- + sieć komunikacyjna i możliwości środków transportowych,
- + warunki fizyczno-geograficzne i atmosferyczne itp.

Wpływ wymienionych powyżej czynników na organizację zabezpieczenia tyłowego armii działającej na samodzielnym kierunku jest taki sam jak przy wykorzystaniu armii w warunkach normalnych.

Z tego powodu nie ma potrzeby ich omawiania.

II Organizacja zabezpieczenia materiałowego armii

Z uwagi na rolę i miejsce, jakie zajmuje zabezpieczenie materiałowe w całokształcie procesu zabezpieczenia działań bojowych oraz ze względu na wysiłek i zakres pracy przy realizacji tego zadania, można stwierdzić, że zabezpieczenie materiałowe wojsk jest podstawowym zadaniem tyłów.

1. Potrzeby materiałowe armii

W omawianych wariantach, niezależnie od tego czy armia działająca na samodzielnym kierunku będzie wchodzić w skład określonego

frontu czy też nie, jej potrzeby materiałowe kształtować się będą podobnie.

a/ Potrzeby materiałowe na okres przegrupowania armii

Potrzeby materiałowe armii w czasie przegrupowania, z uwagi na zasadnicze różnice w sposobie ich pokrywania i przyjęte założenia należy określić :

- w czasie przegrupowania przez obszar własnego kraju na odległość 250 km ;
- w czasie przegrupowania przez obszar własnego NRD na odległość 150 km, to jest do rubieży wprowadzenia armii do bitwy.

W czasie przegrupowania głównym rodzajem zaopatrzenia będą przede wszystkim mps, następnie żywność i amunicja - głównie plot.

Kierując się ogólnie przyjmowanymi wskaźnikami zużycia środków materiałowych w czasie przegrupowania, wielkość potrzeb kształtować się może następująco :

Rodzaj zaopatrzenia	W czasie przegrupowania		R a z e m
	przez obszar kraju	przez teren NRD	
benz. samochod.	0,7-0,8 jn/1540-1760 t	0,15 jn/330 ^x	0,5-0,95 jn 1870/2090
olej napędowy	0,9-1,1 jn/1800-2200 t	0,1 jn/200	1,0-1,2 jn 2000-2400
żywność	1 rdz/ 160 t		1 rdz/150
am.plot	0,3 jo/ 285 t	0,4/385 t	0,7 jo/670

x/ po uwzględnieniu zapasów doraźnych.

Zgodnie z obowiązującymi zasadami jednostki armii rozpoczynając przegrupowanie powinny posiadać pełne zapasy ruchome ^{owr} i doraźne mps w ilości : benzyny samochodowej 0,25 jn, oleju napędowego 0,5 jn i żywności 2 rdz. W tyłach armii winny znajdować się pełne zapasy ruchome. Z takimi też zapasami armia powinna wyjść z granic państwa. Wchodząc zaś do bitwy powinna posiadać pełne zapasy ruchome.

Uwzględniając powyższe, jednostkom przegrupowującej się armii

przed wyjściem z granic państwa należy wydać ilości wykazane w powyższej tabeli w rubryce 2. Ilości te powinny być zgromadzone w określonych rejonach ^{odtworzonych} w pobliżu marszrut na rubieży granicy państwowej.

Kolejne uzupełnienie zużytych zapasów będzie miało miejsce w rejonie ześrodkowania po przegrupowaniu armii, przed rubieżą wprowadzenia jej do bitwy. Potrzeby armii w tym rejonie równać się będą ilościom wykazanym w rubryce 3 / jeżeli przed wyjściem z granic państwa odtworzone były zapasy ruchome i doraźne/.

Dowódz zaopatrzenia w czasie przegrupowania wykonują jednostki własnym transportem ze wskazanych źródeł.

Ilości wykazane w rubryce 3. powinny być wcześniej zgromadzone w przewidywanym rejonie ześrodkowania armii po przegrupowaniu. Są to ilości stosunkowo nie duże i nie będą miały zasadniczego wpływu na wykonanie zadania przez armię w wypadku ich nie uzupełnienia

b/ Potrzeby materiałowe armii na okres operacji

Zadanie przejścia do operacji zaczepnej armia otrzymać może przed przystąpieniem do przegrupowania, w czasie przegrupowania lub po ześrodkowaniu się w nakazanym rejonie wyjściowym.

W rejonie wyjściowym zapasy środków materiałowych powinny ^{być} zostać uzupełnione do pełnych norm, tak by na początek operacji zarówno w związkach taktycznych, oddziałach i w składach armii znajdowały się przynajmniej pełne zapasy ruchome. Poza zapasami ruchomymi celowe jest nagromadzenie zapasów doraźnych w związkach taktycznych ~~przewidywanych do pierwszego reutu armii~~ na domaraz do rubieży wprowadzenia do walki. Ponadto w okresie organizacji operacji należy na stanowiskach ogniowych artylerii zgromadzić ^{uważając} ilość amunicji artyleryjskiej na ogniowe przygotowanie i wsparcie natarcia. Jedynie w wypadku wprowadzenia armii do walki bezpośrednio z marszu, ewentualnie w wypadku bardzo krótkiego okresu przebywa-

nia w rejonie wyjściowym, dopuszczalne jest by rozpoczęła ona operację z niepełnymi zapasami ruchomymi.

W armii działającej na samodzielny kierunek, a pozostającej na wyłącznym zaopatrzeniu własnego kraju, niezbędna wysokość zapasów na początek operacji kształtować się może inaczej niż powyżej przedstawiono. Jeżeli bowiem takiej armii zostanie przydzielona dodatkowo pewna ilość jednostek zaopatrzeniowo-transportowych ze środkami materiałowymi, to oprócz zapasów ruchomych tyki armii dysponować będą również określoną ilością zapasów doraźnych. Ogólnie można stwierdzić, że stan zapasów na początek operacji musi być dostosowany do zadania bojowego armii oraz sposobu i możliwości jej zaopatrywania w toku prowadzenia działań bojowych.

Zasadniczym czynnikiem decydującym o potrzebach materiałowych armii jest zużycie środków materiałowych w toku organizacji i prowadzenia działań bojowych. Rozmiary zużycia środków materiałowych w operacji zaczepnej armii zależą od charakteru zadania, stosowanych środków rażenia, stosunku sił, stopnia rozbudowy obrony przeciwnika, warunków terenowych i atmosferycznych oraz od szeregu innych mniej lub bardziej istotnych czynników. Ponieważ bardziej dokładna analiza tego problemu nie mieści się w ramach niniejszego opracowania, dla kalkulacji potrzeb materiałowych w operacji przyjęto pewne teoretyczne normy zużycia, wyśredkowane z danych zwartych w różnych materiałach naukowych. / Biuletyny Informacyjne, podręczniki, skrypty itp./. Na podstawie tych danych można przyjąć, że przeciętne zużycie w armii, prowadzącej operację zaczepną według założonych warunków, może kształtować się następująco :

Tabela 1

	na operację w JR		w stanie dzienne w JR	
	z BMR-7 dni	bez BMR-10 dni	z BMR	bez BMR
am. strzelecka	1,05-1,75	2,0-3,0	0,15-0,25	0,2-0,3
am. art. i moź.	2,1 -2,8	4,0-5,0	0,3- 0,4	0,4-0,5
am. plot	3,5 -5,0	4,0-6,0	0,5- 0,7	0,4-0,6

	Na operacje w 1k		Średnio dziennie w 1k	
	z BMR-7 dni	bez BMR-10 dni	z BMR	bez BMR
am.czołgowa	2,8 - 3,5	4,5- 5,5	0,4- 0,5	0,45-0,55
benzyna san.	2,1 - 2,8	2,5- 3,0	0,3- 0,4	0,25-0,3
olej napędowy	3,1 - 4,2	3,5- 4,5	0,45-0,6	0,35-0,45
żywność	7,0	10,0	1,0	1,0

Zużycie innych środków materiałowych może stanowić 10-20 % łącznego ciężaru środków zasadniczych.

Wysokość zapasów, jakie armia powinna posiadać na koniec operacji określa szczebel nadrzędny, uwzględniając możliwości odtwarzania w armii zapasów zużywanych w toku operacji oraz zadanie jakie oczekuje daną armię po zakończeniu operacji zaczepnej. Oczywiście dążyć się do tego by stan zapasów w armii na koniec operacji zapewniał jej zachowanie pełnej zdolności bojowej, zwłaszcza gdy przewiduje się ponowne jej wykorzystania do prowadzenia aktywnych działań bojowych.

Wydaje się, że dopuszczalne obniżenie zapasów w armii na koniec operacji nie powinno być większe jak o 30 % norm amunicji i 40 % innych rodzajów zaopatrzenia.

Jeżeli więc przyjąć, że na początek operacji armia posiadać będzie tylko pełne zapasy ruchome, a na koniec operacji powinna wyjść z zapasami w wysokości 70 % norma amunicji i 60 % pozostałych rodzajów materiałów, to jej potrzeby materiałowe będą wynosić :

Tabela 2

	amunicja w 10 :				mgs w 1k:		
	strzel.	art.i moździer.	plot	czołg.	benz. san.	olej nap.	żywność
Stan na początek operacji	1,15	1,25	2,5	2,5	1,9	2,7	11
Zużycie w warunk. BMR	1,5	2,5	4,25	3,25	2,5	3,7	7
Zużycie bez BMR	2,5	4,5	5,0	5,0	2,75	4,0	10
Stan na koniec operacji	0,8	0,85	1,75	1,75	1,15	1,6	7

	amunicja w 10:				mps w 10:		żywność
	strz.	art.i moźdz.	plot	czołg.	benz. samoch.	olej napęd.	
Potrzeby materiałowe w warunkach BMR	1,15	2,1	3,5	2,5	1,75	2,6	3
Potrzeby materiałowe w działaniach konwencjonalnych	2,15	4,1	4,25	4,25	2,0	2,9	6

UWAGA: wzięto średnie normy zużycia z poprzedniej tabeli.

W przeliczeniu na tony potrzeby materiałowe wynoszą :

Tabela 3

	Przyjęty ciężar 1 jk /na 100 % ukompletowania/	W warunkach stosowania BMR	W działaniach bez stosowania broni jądrowej
am.strzelecka	1200 ton	1380 ton	2580 ton
am.art.i moźdz.	2360 "	4956 "	9676 "
am.plot	940 "	3290 "	3995 "
am.czołgowa	1950 "	4875 "	8287 "
r a z e m :	6450 ton	14508 ton	24538 ton
benzyna samochodowa	2200 "	3850 "	4400 "
olej napędowy	2000 "	5200 "	5800 "
r a z e m :	4200 ton	9050 ton	10200 ton
żywność	170 ton	510 ton	1020 ton
inne materiały-15 %		3609 "	5362 "
O G Ó Ł E M :		27670 ton	41120 ton

Z powyższej tabeli wynika, że dzienne potrzeby armii wynoszą około 4 tysiące ton materiałów. W wyniku ponieszonych strat w ludziach i technice faktyczne potrzeby armii będą odpowiednio mniejsze, a to - ponieważ i w jednostkach tyłowych mogą powstać analogiczne straty - w kalkulacjach uwzględnia się 100 % ukompletowania wojsk i tyłów.

Potrzeby w zakresie uzupełnienia środków materiałowych dla armii ulegną zmniejszeniu jeżeli na początek operacji armia będzie posiadać oprócz zapasów ruchomych również zapasy doraźne. Doraźne zapasy w armii mogą być gromadzone w postaci :

- dodatkowych zapasów paliwa i żywności w związkach taktycznych i oddziałach ;
- dodatkowych zapasów amunicji na stanowiskach ogniowych ;
- przydziału z wyższego szczebla transportu z zapasami materiałowymi ;
- zgromadzenie w składach armii dodatkowych zapasów złożonych czasowo na ziemi / przy niskim tempie natarcia /.

2. Dowóz środków materiałowych.

a/ Ogniwa dowozu.

Sposób wykorzystania armii w działaniach na samodzielnym kierunku będzie rzucać na organizację materiałowego zabezpieczenia, a w tym głównie na organizację dowozu.

W wariantach działania armii na samodzielnym kierunku w ramach Frontu Koalicyjnego w zależności od sposobu jej zaopatrywania pokazanych na str. 6... - dowóz będzie organizowany w następujących ogniwach :

- polowa baza Frontu /FBF/ - ruchoma baza armii /RBA/. Ogniwo to wystąpi w wypadku zaopatrywania armii we wszystkie rodzaje zaopatrzenia przez Front. Pracować w nim będzie transport Frontu, a niekiedy i armii. W toku operacji ogniwo to może się wydłużyć najwyżej do 200 km, ponieważ w ślad za nacierającą armią przegrupowywać się sukcesywnie FBF./RBA/
- obszar kraju /WOK/-RBA. Ogniwo to wystąpi przy narodowym zaopatrzeniu armii.

Z uwagi na stacjonarny charakter źródeł zaopatrywania na obszarze kraju, nacierająca armia oddalać się będzie od nich i tym samym wydłużać się będzie ogniwo dowozu.

Pod koniec pierwszego dnia operacji, ramię tego dowozu wynosić będzie według przyjętych założeń około 150-160 km i będzie zwrastać w następnych dniach operacji o głębokość zadania dnia armii.

Pod koniec operacji ramię dowozu wynosić będzie ponad 500 km.

Już w pierwszym dniu operacji ogniwo dowozu przekracza dobowy wysiłek transportu samochodowego i w zasadzie wyklucza wykorzystanie w tym ogniwie transportu armijnego nie mówiąc już o dniach następnym.

Z powyższego wynika, że dla zapewnienia terminowego dowozu koniecznym jest skracanie ogniwa dowozu. Osiągnąć to można drogą wprowadzenia w relacji zaopatrywania WBOOK - RBA organu pośredniego - zgrupowania tyłów szczebla centralnego. W ten sposób, w narodowym systemie zaopatrywania armii działającej na samodzielny kierunek otrzymamy dwa ogniwa :

- zgrupowanie tyłów szczebla centralnego - RBA ;
- obszar kraju /WBOOK/ - zgrupowanie tyłów szczebla centralnego.

Z uwagi na to, że zgrupowanie tyłów szczebla centralnego spełniać będzie funkcje PBF, ogniwo: zgrupowanie tyłów - RBA, będzie kształtować się podobnie jak przy dowozie z PBF, natomiast ogniwo: WBOOK - zgrupowanie tyłów, będzie się wydłużać w miarę przegrupowywania się zgrupowania tyłów w ślad za nacierającą armią i pod koniec operacji może wynosić około 400-500 km, co w zasadniczy sposób rzutuje na organizację dowozu, potrzeby i rodzaje transportu w poszczególnych ogniwach.

Z powyższego nasuwa się wniosek, że w ogniwie : zgrupowanie tyłów - RBA, powinien pracować transport będący w dyspozycji zgrupowania tyłowego i częściowo armijny, zaś w ogniwie: WBOOK / obszar kraju / - zgrupowanie tyłów - transport będący w dyspozycji organów centralnych.

Ilość tego transportu w miarę wydłużania się ogniwa dowozu będzie stale wzrastać.

W wypadku zaopatrywania "mieszanego", tj.gdy część środków materiałowych otrzymuje armia z PBF, a część zaopatrzenia z obszaru kraju / jak pkt 3 str. 6/.

Wystąpią równolegle dwa ogniwa dowozu. Jedno: PBP - RBA, jak w wariancie pierwszym i drugie: WBOX - RBA / podzielone następnie na dwa ogniwa, jak przedstawiono w wypadku narodowego zaopatrzenia armii. W wypadku działania armii na samodzielny kierunek w oderwaniu od Frontu, będącej na narodowym zaopatrzeniu, w dowódzie środków materiałowych wystąpią ogniwa dowozu jak przedstawiono w wariancie drugim - w narodowym zaopatrzeniu armii działającej na samodzielny kierunek w ramach Frontu Koalicyjnego.

Ogniwo dowozu (tyły ZT i samodzielnych oddziałów - RBA) we wszystkich wspomnianych wariantach nie ulega zmianie i występuje jak w działaniu armii w normalnych warunkach; z tego względu nie wymaga omówienia.

b/ Wielkość dowozu i potrzeby środków transportowych w poszczególnych ogniwach dowozu.

Wielkość dowozu w toku operacji równa się zużyciu środków materiałowych w tym okresie minus ilość, o jaką nastąpi obniżenie zapasów w wojskach na koniec operacji. Jeżeli więc założymy, że zapasy w składach armii na początek operacji były pełne ruchome, a na koniec operacji obniżą się do 50 %, to na podstawie tabeli nr 3 i znanej wysokości zapasów ruchomych w składach armijnych można określić wielkość dowozu do wojsk, która może się kształtować następująco :

Tabela 4

	W warunkach BMR			W działaniach bez BMR		
	potrzeby mat. armii	50% zap. ruch. armii	Razem	potrzeby mat. armii	50% zap. ruch. armii	Razem
1	2	3	4	5	6	7
am. strzel.	1380	90	1470	2580	90	2670
am. art. i moł.	4956	295	5251	9676	295	9971
am. plot	3290	235	3525	3995	235	4230
am. odcigowe	4875	243	5118	8287	243	8530
benz. sam.	3850	440	4290	4400	440	4840
olej napęd.	5200	700	5900	5800	700	6500
żywność	510	340	850	1020	340	1360
inne mat./15%/3609		351	3960	5362	351	5713

1	2	3	4	5	6	7
R a z e m :	27670	2694	30364	41120	2694	13814

Uwzględniając czas trwania operacji, ^{to}średnio ^edziennie potrzeby przewozowe do związków taktycznych i oddziałów armii wynoszą około 4400 ton, zaś do armii /RBA/ - po uwzględnieniu obniżenia zapasów w tyłach armii do 50 % - około 4000t. Należy jednak uwzględnić fakt, iż potrzeby te rozkładają się z reguły nierównomiernie. I tak, w pierwszych dniach operacji mogą one wzrastać do 5,5 tys. ton dziennie i więcej, zaś w końcowej fazie działań - obniżać się nawet do 3 tys. ton.

Według aktualnej ~~obecnie~~ struktury organizacyjnej armia posiada : - trzy bstr po ok. 1240 ton praktycznej ładowności/przy współczynniku ładown. 0,75 /, t.j. ok. 3700 ton ;
- jeden bd mps o praktycznej ładowności ok. 1600 ton.

W rozpatrywanym składzie organizacyjnym armii, na podjęcie zapasów ruchomych w składach polowych potrzeba transportu :

- amunicja - około 1700 ton ;
- paliwo - około 2200 ton ;
- żywność - około 680 ton ;
- inne materiały - 900 ton

R a z e m : 5480 ton

Przy ogólnych możliwościach transportu około 5300 ton braki transportu będą nieznaczne, a jeżeli związki taktyczne nie są ukompletowane w 100 % ^{to} - ilość transportu będzie w pełni wystarczająca.

Uwzględniając wysokość potrzeb materiałowych wykazanych w tab. 4, dla zapewnienia ciągłości zaopatrzenia ^{uzupełnienia} armii w poszczególnych ogniwach dowozu należałoby posiadać następujące ilości środków transportowych :

W ogniwie RBA - ZT - około 1250 samoch. 3 t / umownych/, co w przybliżeniu równa się 3,5 batalionu samoch.- transp., natomiast w ogniwach PBF / zgrupowanie tyłów szczebla centralnego/ - RBA, obszar kraju /WBOK/ - zgrupowanie tyłów - po około 1100 samochodów, co równa się trzem batalionom samoch.- transp.. W sumie dziennie dla zapewnienia dowozu do wojsk armii koniecznym jest zaangażowanie :

- w relacji PBF - RBA - ZT - około 2400 samochodów,
- w relacji obszar kraju /WBOK/ - zgrupowanie tyłów szczebla centralnego - RBA - ZT - około 3500 samochodów.

Przy określaniu potrzeb transportu należy uwzględnić długość ramienia dowozu.

Z poprzednich rozważań /odnośnie ogniw dowozu/ wynika, że ramię dowozu RBA - ZT z reguły nie będzie wydłużać się ponad 100 km, zaś ramię dowozu PBF / zgrupowanie tyłów szczebla centr./ RBA - nie więcej jak 200 km.

Natomiast ramię dowozu : obszar kraju /WBOK/ - zgrupowanie tyłów szczebla centralnego, będzie wydłużać się systematycznie, dochodząc pod koniec operacji do 500 km. Powyższe wskazuje, że dla zapewnienia terminowego dowozu w ogniwach od PBF i zgrupowania tyłów szczebla centralnego w dół / do wojsk armii/ ~~niezbędna~~^{pożądana} jest stała ilość transportu w ciągu całej operacji. W ogniwie zaś obszar kraju /WBOK/ - zgrupowanie tyłów szczebla centralnego /PBF/, z uwagi na wydłużające się ramię dowozu w toku operacji, ilość transportu dla zapewnienia terminowego zaopatrywania będzie musiała sukcesywnie wzrastać.

I tak: w pierwszym i drugim dniu operacji koniecznym jest - około 4-5 batalionów sam.-transp., które wykonają po jednym obrocie.

W tym czasie odległość WBOK - RBA będzie wynosić do 200 km i w tej sytuacji nie zachodzi jeszcze potrzeba organizowania ogniw pośredniego między obszarem kraju /WBOK/ a RBA.

Począwszy od trzeciego dnia operacji, RBA przegrupowując się

w ślad za wojskami oddala się od WBOOK o ponad 200 km i zachodzi konieczność rozwinięcia ogniwa pośredniego, którym będzie zgrupowanie tyłowe szczebla centralnego.

Po dwóch, trzech dniach, zgrupowanie tyłów przegrupowuje się raz jeszcze dla zabezpieczenia piątego i następnych dni operacji.

Wówczas odległość WBOOK - zgrupowanie tyłowe wzrośnie do około 500 km, co równa się ogniwu dowozu około 1000 km. W tym czasie dla zapewnienia terminowego dowozu koniecznym będzie dodatkowo - 3-4 bataliony sam.- transp. Razem potrzeby transportu dla dowozu będą kształtować się w granicach 7-9 bat. sam.- transp.

Po rozwinięciu w drugim dniu operacji zgrupowania tyłów szczebla centralnego, powstanie dodatkowe ogniwo $\dagger$ zgrupowanie tyłów-RBA. Potrzeby w transporcie dla dowozu w tym ogniwie będą wynosić 3-4 bat. samoch.- transp. / dla dowozu codziennie około 4000 t różnych materiałów/. W sumie od trzeciego dnia operacji dla zapewnienia terminowego dowozu z WBOOK do RBA potrzeba ogólnie 7-9 bat. sam.- transp., a od czwartego - piątego dnia operacji - 10-12 batalionów

W wypadku możliwości wykorzystania dla dowozu zaopatrzenia w ogniwie WBOOK - zgrupowanie tyłów szczebla centralnego transportu kolejowego, rurociągowego, powietrznego i żeglugi śródlądowej, ilości transportu samochodowego ulegną odpowiednim zmniejszeniom.

Potrzeby transportowe dla dowozu w ogniwie PBF - RBA są w zasadzie określone i nie wymagają dodatkowych omówień.

W wypadku występowania w dowozie równolegle dwóch ogniw, a mianowicie PBF - RBA i zgrupowanie tyłów szczebla centralnego - RBA, potrzebne ilości transportu w poszczególnych ogniwach zależne będą od wielkości dowozu.

W sumie równać się one będą - 3-4 bat. sam.- transp., co wynika z tego, że do RBA niezależnie skąd / z jakiego źródła zaopatrywania/ dla zapewnienia wykonania zadań armii codziennie należy dostarczyć około 4 tys. ton.

Należy zaznaczyć, że transport w zgrupowaniu szczebla centralnego może być w pełni wykorzystany do dowozu, bowiem utrzymywane na tym szczeblu zapasy akładowane będą częściowo na gruncie.

Inaczej natomiast przedstawia się sprawa w RBA, gdzie dla dowozu wykorzystanie całego transportu jest niemożliwe z tego względu, że całość zapasów znajduje się na transporcie.

W wypadku zaopatrywania armii w relacji WBOK - RBA w czasie całej operacji, potrzeby transportu wynosiłyby 7-9 bat.sam.-transp. Niezależnie od tego, przy takim rozwiązaniu zachodzi konieczność zwiększenia transportu w RBA dla podjęcia ^{wyłączonych} związanych zapasów. Ilość tego transportu będzie wynosić 3-4 bat.sam.-transp.

Ogólna ilość transportu wynosić będzie 10-13 bat.sam.-transp. - podobnie jak w poprzednim wariancie. Należy jednak uwzględnić fakt bardzo istotny, a mianowicie to, że RBA stanie się ciężką, mało manewrową jednostką. Część środków materiałowych będzie musiała być składowana na gruncie. Uniknięcie składowania na gruncie wymaga dodatkowego wzmocnienia transportu w ilości około 3-4 batalionów.

Biorąc powyższe pod uwagę wydaje się, że zastosowanie tego wariantu jest niecelowe.

c/ Organizacja dowozu w poszczególnych ogniwach dowozu

Dowóz środków materiałowych w ogniwie RBA - ZT i samodzielne jednostki armijne odbywać się będzie na ogólnie przyjętych zasadach. Będzie tu wykorzystywany transport armijny ^{oraz} częściowo ZT i samodzielnych oddziałów.

W wypadku zaopatrywania armii wyłącznie przez Front, dowóz odbywać się będzie według ogólnie przyjętych zasad.

Przy całkowitym narodowym zaopatrywaniu armii, dowóz środków materiałowych może być organizowany :

- w pierwszym i drugim dniu operacji transportem zgrupowania

✓ tyłowego szczebla centralnego oraz transportem obszaru kraju
✓ / ~~szczebla centralnego / zgrupowania tyłowego szczebla centralnego~~
Zaopatrzenie będzie dostarczane bezpośrednio z WBOK /obszar kraju
do RBA, a ponadto potrzebne ilości amunicji na ogniowe przygotowa-
nie ~~potrzebna~~ winny być dostarczone z WBOK / obszar kraju/ w rej-
stanowisk ogniowych transportem szczebla centralnego. Dla dowie-
zienia tej amunicji potrzebne będzie około jednego batalionu;

- w następnych dniach operacji z WBOK /obszar kraju/ do zgrupo-
wania tyłów szczebla centralnego transportem szczebla centralnego
zaś ze zgrupowania tyłów do RBA transportem tegoż zgrupowania.
W tym ogniwie może być także częściowo wykorzystany transport
armijny (red. 101). 1.

W wypadku czynnej sieci kolejowej na kierunku działania armii,
dowóz w zasadzie będzie wykonywany transportem kolejowym.
Nie wyklucza się także wykonywanie dowozu innymi środkami transpor-
towymi.

Dowóz zaopatrzenia do WBOK będzie organizowany przez szczebel
centralny. Wykorzystany tu będzie przede wszystkim transport kole-
jowy.

✓ Przy narodowym zaopatrywaniu armii bezpośrednio z obszaru kraju
/WBOK/, dowóz do RBA będzie wykonywany siłami i środkami szczebla
centralnego (red. 102). 2

✓ Przy zaopatrywaniu armii równoległe z dwóch źródeł - z PBF
i ^{ze} źródeł systemu narodowego, dowóz zaopatrzenia odbywał się będzie
następująco : z PBF do RBA - na ogólnie przyjętych zasadach, na-
tomiaś ze źródeł narodowego zaopatrzenia - w sposób jak przed-
stawiono powyżej przy omawianiu dowozu w zaopatrywaniu armii-tylko
z narodowych źródeł (red. 103). 3

3. System zaopatrywania armii działającej na samodzielnym kierunku.

Ponieważ organizacja zaopatrywania armii działającej na samo-

dzielnym kierunku może być każdorazowo zorganizowana w odmienny sposób, poniżej przedstawia się kilka wariantów rozwiązania tego problemu.

A. ARMIA NIE WCHODZĄCA W SKŁAD FRONTU - NA CAŁKOWITYM ZAOPATRZENIU WŁASNEGO KRAJU

W zakresie zaopatrywania armii działającej na samodzielnym kierunku i podporządkowanej bezpośrednio naczelnemu dowództwu właściwie cały problem sprowadza się do pytania: czy i jak zastąpić brakujące ogniwo tyłów frontu. Przy czym chodzi nie tylko o zabezpieczenie materiałowe lecz o całokształt zaopatrywania i obsługi wojsk armii.

Problem powyższy można rozwiązać dwojako :

- a/ drogą zorganizowania zgrupowania tyłowego szczebla centralnego, które spełniałoby funkcje tyłów frontowych;
- b/ drogą wzmocnienia tyłów armii siłami i środkami, co umożliwiłoby im wykonywanie zadań tyłów Frontu.

W jednym i drugim wypadku armia zaopatrywana byłaby przez centralne organa zaopatrujące z tą różnicą, że w pierwszym wypadku poprzez wymienione zgrupowanie tyłowe jako ogniwo pośrednie, w drugim zaś wypadku bezpośrednio.

W wypadku zorganizowania zgrupowania tyłowego szczebla centralnego, system zaopatrywania armii działającej na samodzielnym kierunku będzie podobny jak system zaopatrywania armii działającej w ramach własnego frontu.

W tym układzie środki materiałowe dla armii dostarczone byłyby z obozu kraju /WBOK/ do zgrupowania tyłowego siłami i środkami centralnych organów zaopatrujących. Następnie ze zgrupowania do RBA - siłami będącymi w dyspozycji zgrupowania tyłowego i częściowo transportem armii. Z RBA - do tyłów ZT i samodzielnymi oddziałami - według ogólnie przyjętych zasad.

Zapasy środków materiałowych w zgrupowaniu tyłowym utrzymywane

byłyby na transporcie oraz częściowo składowane na gruncie. Wielkość ich powinna się równać 2-3 dniowym potrzebom armii. Taka ilość daje gwarancje stworzenia ciągłości zaopatrywania armii w wypadku przerw w dostawach ze szczebla centralnego, spowodowanych działalnością przeciwnika oraz wydłużającym się ogniwem dowozu. W czasie operacji przesunięcie zgrupowania tyłowego za wojskami winno odbywać się z takim wyliczeniem, by ramię dowozu : zgrupowanie tyłów - RBA nie przekraczało 200 km. W praktyce sprowadzi się to do dwu-trzykrotnego przesunięcia w toku operacji.

Celowość i słuszność organizowania takiego zgrupowania tyłów wynika z konieczności skrócenia ogniw dowozu w relacji zaopatrywania : obszar kraju /WBOK/ - RBA, co przedstawiono, omawiając ogniw dowozu. To rozwiązanie daje gwarancję pełnego i terminowego zabezpieczenia materiałowego wojsk. Tyły armii zachowują swoją ruchliwość i zdolności manewrowe. Utrzymywane zaś zapasy na szczeblu zgrupowania tyłowego zapewniają ciągłość zaopatrywania.

Zagadnienia związane ze strukturą organizacyjną takiego zgrupowania, jego zadania i rola oraz stan jednostek i ich wyposażenie są tematem samym w sobie i wymagają oddzielnego rozpracowania.

W wypadku gdy na kierunku działania armii szczebel centralny nie rozwija własnego zgrupowania tyłowego lecz wzmacnia armię odpowiednią ilością sił i środków, musi ona przejąć funkcję tyłów frontu w zakresie zabezpieczenia materiałowego. Pociągnie to za sobą szereg zmian w systemie zaopatrywania armii. Tyły armijne muszą być wzmocnione przez szczebel centralny orientacyjnie takimi jednostkami, jakie należałoby wydzielić dla zgrupowania tyłowego szczebla centralnego w wypadku jego zorganizowania, a więc :

- eskadry lub oddziały składów różnych rodzajów zaopatrzenia ;
- do trzech batalionów transportowych / w tym jeden bđ mps /;

- batalion roboczo-transportowy ;
- komenda tymczasowego rejonu przesłankowego ;
- kilka komend stacji /przystani/ wyładowniczych;
- inne jednostki obsługi /ko, kizk itp./.

Sposobuje to znaczne, nawet dwukrotne, zwiększenie składu organizacyjnego RBA i zmianę jej zasadniczych funkcji. Zapasy utrzymywane w składach armii musiałyby być 2-3-krotnie wyższe, przy tym część z nich należałoby składować na ziemi.

W rezultacie RBA stanie się urządzeniem tak mało manewrowym, że będą trudności w nadążaniu jej za wojskami. Wobec tego należałoby dokonać podziału RBA na dwie części: na RBA wysuniętą do przodu i bardziej manewrową oraz na RBA o charakterze na pół stacjonarnej rozwijaną w głębi strefy tyłów armii i spełniającą funkcję w normalnych warunkach realizowaną przez ZBP /OPBP/. Zwiększy się również zakres dowozu środków materiałowych i zmieni sposób jego realizacji. Główny wysiłek tyłów armijnych skierowany zostanie na dowóz w ogniwie obszar kraju - awnia. Wzrośnie znaczenie kompleksowego wykorzystania różnych rodzajów transportu. Powszechnym zjawiskiem będzie realizacja dowozu z pomijaniem poszczególnych ogniw zaopatrzenia, np. dowóz bezpośrednio z WBOK do związków taktycznych lub na SO artylerii. Do dowozu zaopatrzenia w ogniwie składy armijne - związki taktyczne i oddziały w większym stopniu może być wykorzystany transport tyłów taktycznych. Takie wykorzystanie sił i środków niewątpliwie poważnie skomplikuje dowodzenie jednostkami i wymagać będzie odpowiedniej rozbudowy armijnych organów dowodzenia tyłami.

Z powyższych rozważań wynika, że pod każdym względem najbardziej dogodnym sposobem zastąpienia brakującego ogniw tyłów frontowych jest stworzenie przez szczebel centralny wspomnianego uprzednio zgrupowania tyłów z niezbędnymi siłami i środkami

B. ARMIA NARODOWA NA ZAOPATRZENIU FRONTU KOALICYJNEGO

Jeżeli armia narodowa będzie na całkowitym zaopatrzeniu frontu koalicyjnego, to system jej zaopatrywania będzie prawie identyczny jak w wypadku, gdy wchodzi ^{ona} w skład własnego frontu. Na kierunku jej działania rozwijana będzie PBF /OPBF/, stanowiąca zasadnicze źródło pokrycia potrzeb materiałowych armii. Ponieważ, działając na sąsiedzielnym kierunku armia wykonywać będzie zadanie pomocnicze, front niewątpliwie nakaze jej pobierać określoną ilość materiałów własnym transportem ze składów frontowych, a pozostałe ilości dostarczane będą transportem frontu.

Specyficznym w omawianym przypadku jest jedynie zaopatrywanie armii w takie rodzaje zaopatrzenia, których dany front nie posiada w swych składach, np. umundurowanie, części zamienne do wozów bojowych i pojazdów mechanicznych produkcji krajowej itp. Wydaje się, że najszlachetniejszym rozwiązaniem w tej sprawie będzie przydzielenie dla frontu ze szczebla centralnego odpowiednich ilości środków materiałowych o charakterze narodowego zaopatrzenia. Środki te będą dostarczane staraniem szczebla centralnego do właściwych składów PBF.

Zaopatrywanie ze szczebla Frontu odbywać się będzie na ogólnie przyjętych zasadach. W takim ujęciu zaopatrywanie armii w materiały i sprzęt o charakterze narodowym odbywałoby się przez frontowe organa zaopatrujące.

Taki sposób zaopatrywania nie wymaga wzmocnienia armii dodatkową ilością jednostek tyłowych, jest prosty w realizacji i stwarza dogodne warunki zabezpieczenia materiałowego operacji. Stawiając armii zadania bojowe, dowództwo frontu jednocześnie zabezpiecza armię w odpowiednią ilość zasadniczych środków materiałowych.

C. ARMIA NARODOWA NA CZĘŚCIOWYM ZAOPATRZENIU FRONTU KOALICYJNEGO

Cechą szczególną w tym sposobie materiałowego zabezpieczenia

jest to, że środki materiałowe otrzymuje armia z dwóch zasadniczo różnych źródeł :

✓ a) z polowej bazy Frontu; b) z zaplecza własnego kraju. Zaopatrywanie z PBP dotyczy jednakowych materiałów i sprzętu będących na wyposażeniu wszystkich jednostek wchodzących w skład Frontu koalicyjnego np. amunicji strzeleckiej, niektóre rodzaje amunicji artyleryjskiej, ^{produkty żywnościowe} produkty żywnościowe, ^{materiały podne} materiały podne i smary itp.

» Z zaplecza własnego kraju armia otrzymywać będzie przede wszystkim te rodzaje zaopatrzenia, które występują tylko na zaopatrzeniu narodowym / np. umundurowanie, części zamienne itp./ oraz w razie potrzeby i inne rodzaje sprzętu i materiałów.

Zatem jeżeli armia narodowa zaopatrywana jest przez front tylko częściowo, to możliwe są do przyjęcia następujące sposoby jej zaopatrywania :

1. W wypadku gdy większość środków materiałowych dostarczanych jest do armii przez front koalicyjny, na kierunku działania armii może być rozwinięta PBP lub OPBP. W skład tej PBP /OPBP/ mogą wejść również siły i środki wydzielone przez szczebel centralny dla zaopatrywania armii w te rodzaje zaopatrzenia, których nie dostarcza front.
2. Jeżeli natomiast większość potrzeb materiałowych armii zaspakajana jest z zaplecza własnego kraju, to celowym jest zorganizowanie na kierunku działania armii zgrupowania tyłów szczebla centralnego dysponującego odpowiednią ilością sił i środków do zaopatrywania armii. W skład tego zgrupowania mogą być włączone siły i środki wydzielone przez front koalicyjny do zaopatrywania armii w określone rodzaje zaopatrywania.
3. Armia narodowa zaopatrywana jest przez front koalicyjny w niektóre rodzaje zaopatrzenia z PBP lub OPBP. Natomiast szczebel centralny nie organizuje na kierunku armii oddzielnego zgrupowania tyłów lecz dostarcza środki materiałowe bezpośrednio do

armii. Takie rozwiązanie pociągnie za sobą konieczność zwiększenia możliwości tyłów armii w zakresie utrzymywania znaczniej większej ilości zapasów określonych rodzajów zaopatrzenia, zwiększenia możliwości przeładunkowych itp. W rezultacie tyły armii staną się bardziej ciężkie i mniej manewrowe.

D. ARMIA NARODOWA W SKŁADZIE FRONTU, POZOSTAJĄCA NA CAŁKOWITYM ZAOPATRZENIU WŁASNEGO KRAJU

W tym wypadku, sposób zaopatrywania armii będzie analogiczny jak w systemie zaopatrywania armii nie wchodzącej w skład Frontu.

III Organizacja zabezpieczenia medycznego

Wielkość i charakter strat sanitarnych w armii działającej na samodzielny kierunek nie będą się różnić w sposób zasadniczy od strat w armii działającej w składzie Frontu w podobnych warunkach.

Ogólnie można przyjąć, że straty sanitarne będą kształtować się średnio dziennie w granicach 2,3 - 3,1 %, co za okres 7 dni operacji wynosić może 12-15 tysięcy rannych.

1. Zabezpieczenie medyczne armii narodowej wchodzącej w skład frontu koalicyjnego

W armii narodowej wchodzącej w skład frontu koalicyjnego i działającej na samodzielny kierunek, system zabezpieczenia medycznego oparty będzie na ogólnie obowiązujących zasadach.

Należy przypuszczać, że jeżeli nasza armia będzie wchodzić w skład frontu koalicyjnego, to szefowi służby zdrowia tegoż frontu mogą również być podporządkowane nasze bazy szpitalne i inne jednostki medyczne szczebla frontowego. Przy czym te siły i środki mogą, lecz nie muszą być wykorzystywane do medycznego zabezpieczenia armii narodowej.

System zabezpieczenia medycznego armii powinien być dostosowany do ogólnego systemu dowodzenia tyłami oraz w pewnym stopniu do przyjętego systemu zabezpieczenia materiałowego.

Jeżeli więc armia narodowa pozostaje na ostatecznym zaopatrzeniu frontu, wówczas Front może na kierunku jej działania rozwinąć dwie BSzP o łącznej pojemności około 15 tys. ^{oraz przydzielii} kółek $\sqrt{1-2}$ mbw, kompanie ^{ve} samochodów sanitarnych i ewentualnie inne jednostki medyczne.

W wypadku gdy armia jest zaopatrywana przez własny kraj i gdy na kierunku jej działania zorganizowane jest zgrupowanie tyłów szczebla centralnego, zarówno bazy szpitalne, jak i inne jednostki medyczne mogą być podporządkowane temu zgrupowaniu. Niezależnie o tego, czy siły i środki dla zgrupowania przydzielili szczebel centralny /MON/ czy też front, dyspozycje dla tego zgrupowania w zakresie zabezpieczenia medycznego wydawać będzie szef służby zdrowia frontu.

Innym możliwym rozwiązaniem jest przydzielanie armii baz szpitalnych oraz innych jednostek medycznych, a przede wszystkim jednostek transportu sanitarnego. Takie rozwiązanie może mieć miejsce w wypadku przejęcia przez tyły armii funkcji tyłów frontu w zabezpieczeniu materiałowym.

2. Zabezpieczenie medyczne armii nie wchodzącej w skład frontu

Podobnie jak w odniesieniu do problemu zabezpieczenia materiałowego, chodzi tu o sposób zastąpienia brakującego ogniwa frontowego. Zatem stosownie do przyjętego systemu zaopatrywania i obsługi armii, funkcje szczebla frontowego może spełniać zgrupowanie tyłów szczebla centralnego lub też przejmie je armia po uprzednim wzmocnieniu przez szczebel centralny.

W obu wypadkach dla pełnego medycznego zabezpieczenia armii szczebel centralny powinien wydzielić :

- dwie bazy szpitalne o łącznej pojemności około 15 tys. kółek szpitalnych ;
- transport sanitarny, w tym minimum jedną kompanię samochodów sanitarnych oraz ewentualnie sanitarny transport lotniczy i in
- 1 do 3 batalionów medycznego wzmocnienia ;

W wypadku gdy funkcje tyłów frontu spełniać będzie zgrupowanie tyłów szarebla centralnego, powyższe siły i środki pozostawałyby w jego dyspozycji. Przy czym, w zależności od konkretnej sytuacji, zgrupowanie to może wykorzystywać bazy szpitalne do rozwijania kolejnych zgrupowań szpitalnych w ślad za nacierającymi wojskami armii, względnie też czasowo podporządkowywać te bazy szefowi służby zdrowia armii do wykorzystania stosownie do armijnego planu zabezpieczenia medycznego operacji.

W wypadku przejęcia funkcji tyłów szarebla frontowego przez tyły armii, zmienia się zasadniczo zakres zadań oddziału służby zdrowia armii. W normalnych warunkach główna uwaga tego oddziału skierowana jest na zabezpieczenie jak najbardziej sprawnej organizacji ewakuacji rannych z punktów medycznych wojsk do szpitali polowych frontu. W nowym ustępowaniu dochodzi do tego organizacja hospitalizacji rannych oraz przygotowanie ^{ich} do ewakuacji z baz szpitalnych na zaplecze kraju. Aby oddział służby zdrowia mógł podjąć tym nowym zadaniem, musi on być odpowiednio rozbudowany i posiadać w swej dyspozycji niezbędne siły i środki.

Praktyczna realizacja pomocy medycznej w armii działającej na samodzielny kierunek oparta będzie na ogólnych zasadach. Ranni, którzy wymagają długiego okresu leczenia lub też nie rokują powrotu do szeregów walczących wojsk podlegają ewakuacji do urządzeń leczniczych na obszarze kraju. Do tego celu mogą być wykorzystywane wszystkie rodzaje transportu, a przede wszystkim transport kolejowy i ewentualnie transport morski.

IV Właściwości zabezpieczenia technicznego

W zasadzie zabezpieczenie techniczne armii działającej na samodzielny kierunek może być zorganizowane w analogiczny sposób jak i zabezpieczenie medyczne.

Tak więc, jeżeli dana armia jest zaopatrywana i obsługiwana

przez własny kraj, wówczas na kierunek jej działania będą skierowane niezbędnie siły i środki, przede wszystkim jednostki przeznaczone do remontu i ewakuacji uszkodzonego sprzętu technicznego. Przy czym te siły i środki mogą być przydzielone bezpośrednio do dyspozycji armii / jako wzmocnienie / bądź też mogą wchodzić w skład zgrupowania tyłów szczebla centralnego. W pierwszym przypadku zakres zadań służby technicznej armii ulega poważnemu rozszerzeniu, głównie w zakresie organizacji bazy remontowej, zaś w drugim - zadania służby technicznej armii pozostają bez zmian, natomiast funkcje pionu technicznego frontu przejmie zgrupowanie tyłów szczebla centralnego. Oczywiście, podobnie jak w odniesieniu do zabezpieczenia materialowego czy medycznego, zorganizowanie wspomnianego zgrupowania tyłów nie wyklucza równoczesnego wzmocnienia służby technicznej armii określoną ilością jednostek remontowo-ewakuacyjnych.

W armii narodowej wchodzącej w skład frontu secesyjnego i zabezpieczanej pod względem tyłowym przez ten front, system zabezpieczenia technicznego może się różnić od systemu zabezpieczenia materialowego i medycznego. Wynika to z tego, że na wyposażeniu armii narodowej znajdować się będzie znaczna ilość sprzętu technicznego produkcji krajowej, głównie pojazdów mechanicznych. Do remontu tego sprzętu powinny być wydzielone narodowe jednostki remontowe z dyspozycji szczebla centralnego. Przy czym jednostki te mogą być przydzielone bezpośrednio na wzmocnienie tyłów armii. Inne jednostki, które nadają się do zabezpieczenia pod względem technicznym naszych wojsk, może wydzielać front.

Chcąc zachować ruchliwość i manewrowość tyłów armii, tak niezbędną we współczesnych działaniach bojowych, nie należy ich obciążać nadmierną ilością zadań w zakresie zabezpieczenia technicznego. Dlatego też, tyły armii wzmocniać należy tylko w takim stopniu, aby były one w stanie zabezpieczyć prowadzenie ewakuacji technicznej

oraz całości napraw bieżących i ewentualnie niewielkiej ilości napraw średnich. Pozostały zakres prac remontowych powinien być wykonany przez jednostki i urządzenia remontowe szczebla nadrzędnego.

Praktyczna realizacja przedsięwzięć w zakresie zabezpieczenia technicznego przebiegać będzie według ogólnych zasad z uwzględnieniem konkretnych warunków prowadzenia działań bojowych.

V Właściwości organizacji tyłów

Organizacja tyłów armii powinna zapewniać najbardziej dogodnie warunki realizacji zaopatrywania i obsługi walczących wojsk oraz maksymalne pełne wykorzystanie posiadanych sił i środków.

1. Ugrupowanie tyłów w działaniach armii na samodzielnym kierunku

Jakkolwiek ugrupowanie i przegrupowania tyłów w poszczególnych fazach operacji oparte będzie na ogólnie obowiązujących zasadach, to jednak przyjęty system zabezpieczenia tyłowego armii, posiadane siły i środki, charakter działań bojowych i inne okoliczności będą rzucać na specyfikę realizacji tych przedsięwzięć odpowiednio do zaistniałych warunków.

Ugrupowanie tyłów w czasie przegrupowania armii z obszaru kraju do rejonu wyjściowego uzależnione będzie od czasu osiągnięcia gotowości przez jednostki tyłowe, ich dyslokacji przed wymarszem, miejsca i sposobu przekazania przez okręg wojskowy itd.

W armii narodowej wchodzącej w skład frontu koalicyjnego i zabezpieczanej pod względem tyłowym przez ten front ugrupowanie i rozmieszczenie tyłów armijnych kształtować się będzie identycznie jak w armii wchodzącej w skład frontu narodowego. Jeżeli przy tym tyły armii zostaną wzmocnione większą ilością jednostek / np. transportowych / celem zwiększenia ilości utrzymywanych zapasów, może zaistnieć konieczność rozmieszczenia RBA w dwóch zgrupowaniach. W wypadku podporządkowania armii na określony czas / np.

na zadanie bliższe lub dalsze / BSzF, dojdzie nowy element ugrupowania tyłowego.

Przegrupowanie tyłów armii w toku operacji będzie dokonywane na ogólnych zasadach stosownie do przebiegu działań bojowych i potrzeb wojsk. Przy tempie natarcia około 40 km dziennie przegrupowanie zasadniczych elementów ugrupowania /RBA, BSzF/ dokonywać należy nie częściej jak raz na dwa dni. Jeżeli przy tym RBA rozwija się na będzie w dwóch zgrupowaniach, to zgrupowania te mogą być przesuwane do przodu na przemian.

W warunkach stosowania broni masowego rażenia tempo natarcia wojsk będzie wyższe i może zajść konieczność codziennego przegrupowania RBA.

Podobnie przedstawić się będzie organizacja tyłów armii w wypadku gdy zabezpieczenie tyłowe armii całkowicie lub częściowo organizowane jest przez własny kraj. W tym rozwiązaniu, między obszarem kraju /WBOK/ a RBA wystąpi zgrupowanie tyłów szczebla centralnego - odpowiednik tyłów frontu w warunkach normalnych. Zgrupowanie to w pierwszym dniu operacji ześrodkowuje się za ugrupowaniem operacyjnym armii. Z uwagi na ^{dużą} odległość WBOK-RBA / około 100 km/ nie ma potrzeby pełnego jego rozwijania do pracy. W tym czasie nie przyjmuje się ono na siebie środków materiałowych. Są one dostarczane bezpośrednio z WBOK do RBA przy wykorzystaniu transportu tegoż zgrupowania.

W rejonie ześrodkowania poszczególne jednostki i urządzenia tyłowe wchodzące w skład zgrupowania rozmieszczają się w sposób rozśrodkowany na ogólnych zasadach. Jednostki remontowe wchodzące w skład omawianego zgrupowania rozwijają i przesuwać się w toku operacji na ogólnie przyjętych zasadach - jak przy zabezpieczaniu armii wchodzącej w skład Frontu.

Baza szpitalna rozmieszcza się i przesuwa się w toku operacji na ogólnych zasadach - jak BSzF.

W drugim dniu operacji odległość WBOK - RBA wzrośnie do ponad 200 km. W tej sytuacji zgrupowanie tyłów szczebla centralnego przesuną się i rozwija swoje elementy za ugrupowaniem operacyjną armii - do 80 km od wojsk walczących.

Przesunięcie winno odbyć się z takim wyliczeniem, aby zgrupowanie to było w stanie wykonać pracę w zakresie tyłowego zabezpieczenia działań armii na trzeci dzień operacji.

Ponowne przesunięcie omawianego zgrupowania nastąpi po oddaleniu się RBA od zgrupowania tyłów na odległości powyżej 150 km, co będzie miało miejsce w 4-5 dniu operacji. Z tego rejonu armia będzie zabezpieczana do końca operacji.

Po przesunięciu poszczególne jednostki i urządzenia tyłowe rozwijają się do pracy, rozmieszczając się w terenie na ogólnych zasadach.

Znacznie bardziej wyraźnie wystąpi specyfika ugrupowania tyłów armii w wypadku gdy spełniać one będą również funkcje tyłów frontowych, a więc w wypadku gdy pomiędzy szczeblem armii a zapleczem kraju nie będzie żadnego pośredniego ogniwą w zakresie zaopatrzenia i obsługi.

Ponieważ tyły armii zostaną wzmocnione dużą ilością sił i środków i zwiększy się znacznie zakres ich zadań, znajdzie konieczność edmiennego ich uruchomienia oraz zwiększenia ilości elementów ugrupowania tyłowego. Wydaje się, że ciężość tyłów armijnych, nie licząc ewentualnego wzmocnienia związków taktycznych / np. mbw /, należy ugrupować w trzy rzuty.

W skład pierwszego rzutu może wchodzić :

- część transportu armijnego z zapasami amunicji i paliwa / t.zw. zespołki materiałowe / ;
- część jednostek remontowo-ewakuacyjnych służby technicznej przeznaczonych do rozwijania PPSU ;
- odwód medyczny armii / transport sanitarny, rezerwowe mbw, kh,

OWS itp./.

Rzut ten w położeniu wyjściowym powinien być rozmieszczony w kilku oddzielnych rejonach w odległości około 30 km od przedniego skraju. Przegrupowanie jednostek tego rzutu należałoby dokonywać stopownie do rozwoju sytuacji, jednak nie częściej jak raz na dobę.

Drugi rzut tyków armii w składzie :

- część składów polowych z zapasami środków materiałowych na transportie samochodowym oraz część jednostek obsługi ;
- pozostałość jednostek remontowych ;
- rozwinięte zgrupowanie szpitali polowych ;
- armijna polowa techniczna baza rakietowa /APBR/.

Składy polowe z zapasami na transportie byłyby odpowiednikiem obecnej RBA i tak też można je określać. Zamiast niektórych składów polowych można by wykorzystać oddziały składów. Ponieważ wszystkie zapasy będą utrzymywane na kołach, zostanie zachowana niezbędna ruchliwość i manewrowość takiej RBA. Zasadnicze zadanie RBA - to bezpośrednie zaopatrywanie związków taktycznych i oddziałów armii. Stopownie do tempa natarcia przegrupowanie RBA może być dokonywane codziennie lub co drugi dzień.

Pozostałość jednostek remontowych, a więc warsztat naprawy ogumienia, warsztat naprawy sprzętu łączności oraz większość jednostek remontowych przydzielonych armii jako wzmocnienie należałoby wykorzystać do zorganizowania armijnej bazy remontowej. W razie potrzeby, do rejonów występowania masowych strat technicznych, można będzie wysyłać z bazy odpowiednio zorganizowane brygady remontowe. W toku natarcia przegrupowania całości bazy należałoby dokonywać co 1 - 3 dni.

Z przydzielonej armii bazy szpitalnej w drugim rzucie tyków należy rozwinąć oddział bazy zdolny do przyjęcia przewidywanej ilości rannych w ciągu dwóch dni walki.

Przy tempie natarcia 40-50 km dziennie, nawet w drugim dniu ramie

ewakuacji nie przekroczy 120 km. Po zabezpieczeniu rannymi powiniętych szpitali lub też w wyniku nadmiernego wydłużenia się ramienia ewakuacji, należy rozwinąć kolejne zgrupowanie szpitali. W uzasadnionych wypadkach kolejne zgrupowania szpitali mogą być rozwijane codzienne.

Ugrupowanie i przegrupowywanie APBR przebiegać będzie podobnie jak w normalnych warunkach działań.

Wszystkie powyższe elementy ugrupowania tyłów armii rozmieszczać należy w oddzielnych rejonach, w odległości 40-50 km od przedniego skraju walczących wojsk.

Trzeci rant tyłów armii stanowić będzie pozostałość jednostek transportowo-zaopatrzeniowych i obsługi oraz oddód szpitali polowych.

Zapasy materiałowe utrzymywane w trzecim rzucie składowane będą głównie na ziemi. Tylko niewielka ich ilość może być utrzymywana na transporcie samochodowym. Wobec tego ruchliwość takiego zgrupowania będzie poważnie ograniczona. Można by więc to zgrupowanie, w odróżnieniu od RBA, nazwać polową bazą armii /PBA/. W proponowanym rozwiązaniu do zasadniczych zadań takiej PBA należeć będzie przyjmowanie transportów zaopatrzeniowych przybywających z obszaru kraju, odbiór środków materiałowych z WBOX i organizacja przeładunków z jednego rodzaju transportu na inny. Zatem PBA spełniać będzie funkcje PSP/OSPP/. Wydaje się, że w działaniach zaczepnych PBA rozmieszczać można w odległości 60-80 km od przedniego skraju i przegrupowywać co 2-4 dni.

W skład odwodu szpitali polowych wchodzi szpitale przeznaczone do rozwijania kolejnych zgrupowań /oddziałów baz/ po spełnieniu obszaru rozwiniętego w drugim rzucie tyłów. Jeżeli w skład odwodu szpitali wchodzi więcej niż jedna baza szpitalna, wskazane jest rozmieszczać oddód w dwu oddzielnych rejonach.

~~XX~~
~~XX~~

2. Zabezpieczenie komunikacyjne

Organizacja zabezpieczenia komunikacyjnego armii każdorazowo będzie uwarunkowana zadaniem bojowym i miejscem armii w ugrupowaniu operacyjnym, przyjętym systemem jej tyłowego zabezpieczenia, dysponowanymi liniami i środkami komunikacji, warunkami geofizycznymi rejonu działań itp.

Jeżeli armia narodowa działa w ramach frontu koalicyjnego i pozostaje na jego zaopatrzeniu, to zabezpieczenie komunikacyjne organizowane będzie według ogólnie obowiązujących zasad. Należy jednak mieć na uwadze, że ponieważ kierunek działania naszej armii będzie dla frontu kierunkiem pomocniczym, odbudowa linii komunikacyjnych na tym kierunku prowadzona będzie prawdopodobnie w drugiej kolejności. Ponadto działanie na samodzielnym kierunku może wiązać się z istnieniem w danym rejonie dużej ilości przeszkód terenowych / rzek, gór, terenów zabagnionych/. Z drugiej jednak strony, prawdopodobnie na kierunku tym bron jądrowa stosowana będzie w mniejszej skali niż na kierunku głównego uderzenia frontu, a zatem stopień zniszczeń sieci komunikacyjnej może być odpowiednio mniejszy.

Jeżeli armia narodowa, działająca w składzie frontu lub poza nim, pozostaje na zaopatrzeniu własnego kraju, to organizacja zabezpieczenia komunikacyjnego zależeć będzie głównie od sposobu zastąpienia brakującego ogniw tyłów frontu.

W wypadku gdy na kierunku działania wystąpi zgrupowanie tyłów, które przejmie funkcje tyłów frontowych, to organizacja zabezpieczenia komunikacyjnego będzie niewiele różnić się od normalnych warunków. Jedynie możliwości tego zgrupowania w tym zakresie mogą być mniejsze niż możliwości frontu. Zgrupowanie to aby mogło podobać swym ambicjom, powinno posiadać w swym składzie:

- dwa bataliony drogowo-eksploatacyjne ;
- dwa-trzy bataliony wojsk kolejowych ;

- do dwóch batalionów budowy mostów ;
- do dwóch batalionów pontonowych ;
- kompanię rurociągów przepławowych ;
- komendę tymczasowego rejonu przeładunkowego ;
- komendę stacji rozdzielczej i kilka komend stacji /przystani/
wyładowczych.

Poza tym do utrzymania linii komunikacyjnych na obszarze własnego kraju i NRD niezbędne jest zaangażowanie sił układu terytorialnego

Jeżeli natomiast funkcje tyłów szczebla frontowego przejmie armia, to powinna ona otrzymać wzmocnienie w jednostkach komunikacyjnych w ilości jak ugrupowanie tyłów szczebla centralnego. Wówczas armia taka miałaby za zadanie utrzymanie linii komunikacyjnych łączących ją z zapleczem oraz utrzymanie sieci dróg samochodowych /wodnych/ ~~od~~ urządzeń armijnych do związków taktycznych i oddziałów.

3. Właściwości obrony i ochrony tyłów

Ponieważ armia prowadząca operację zaczepną na samodzielnym kierunku z reguły będzie działać w oderwaniu od wojsk innych związków operacyjnych, wystąpić mogą znacznie trudniejsze warunki w zakresie przeciwsantowej i przeciwdywersyjnej obrony tyłów. Szczególnie narażone na działanie przeciwnika będą linie komunikacyjne z zapleczem oraz elementy ugrupowania tyłów rozmieszczone poza ugrupowaniem operacyjnym armii.

Według dotychczasowej struktury organizacyjnej tyły operacyjne posiadają niewystarczające możliwości w zakresie organizacji obrony biernej i zaimprowizowanej - w odniesieniu do obrony czynnej. Najprostszym sposobem wyjściem z tej sytuacji jest stworzenie na wszystkich szczeblach specjalnych jednostek ochrony tyłów. Jednak z różnych względów sprawa ta nie jest tak prosta. Jeżeli nawet w najbliższej przyszłości takie jednostki będą utworzone, to przypuszczalnie

ich możliwości będą niewystarczające w stosunku do potrzeb. Dlatego też w zakresie obrony i ochrony tyłów należy wykorzystać wszystkie możliwe środki i sposoby.

Uogólniając można stwierdzić, że dla ochrony linii komunikacyjnych i dróg samochodowych oraz innych urządzeń tyłowych na terytorium Polski i NRD bezwzględnie wykorzystać należy siły układu terytorialnego. Na terytorium przeciwnika w miarę możliwości urządzenia tyłowe należy rozwijać w pobliżu drugich rzutów i odwodów armii, w terenie utrudniającym oddziaływanie nieprzyjaciela, przestrzegać zasad maskowania itd. W szczególnie trudnych okolicznościach, dla obrony i ochrony tyłów dowódca armii lub wyższy przełożony powinien wydzielić jednostki ogólnowojskowe.

VI Niektóre aspekty dowodzenia tyłami w działaniach armii na samodzielnym kierunku

System dowodzenia tyłami armii działającej na samodzielnym kierunku w głównej mierze zależy będzie od przyjętego systemu jej zaopatrywania i obsługi.

Jeżeli armia narodowa pod względem tyłowym będzie zabezpieczona przez front koalicyjny, to dowodzenie jej tyłami oparte będzie na ogólnie przyjętych zasadach. Dla realizacji zaopatrywania armii w środki produkcji krajowej, w skład frontowych organów dowodzenia tyłami powinni wejść przedstawiciele odpowiednich służb naszych sił zbrojnych.

W wypadku gdy armia narodowa w głównej mierze zaopatrywana jest przez własny kraj, zaś front koalicyjny zaopatruje ją tylko w niektóre środki materiałowe /np. w amunicję lub w mps/, wówczas na kierunku jej działania będzie zorganizowane uprzednio już omawiane - zgrupowanie tyłów szczebla centralnego. W skład tego zgrupowania wchodzi również organa dowodzenia ^{tyłami /odpowiednik kierownictwa tyłowego frontu/} w stosunku do tyłów armii, będą one organem nadrzędnym, wykonując funkcję kierowniczą szczebla

frontowego. W skład jego mogą wchodzić przedstawiciele tyłów frontu koalicyjnego.

Organa te kierować będą tyłowym zabezpieczeniem armii, podlegać będą centralnym organom zaopatrującym / systemu narodowego / oraz ściśle współpracować z tyłowymi organami frontu. Dowodzenie tyłami wewnątrz armii organizowane będzie tak jak w wypadku występowania armii w składzie frontu narodowego.

W wypadku nie organizowania zgrupowania tyłów szczebla centralnego przy narodowym zaopatrywaniu, kierowanie zaopatrywaniem odbywać się będzie bezpośrednio przez organa centralne. W tym wypadku może być organizowana grupa operacyjna, która spełniać będzie jedynie funkcje koordynatora i organizatora pracy tyłów, czyli będzie organem dowodzenia tyłami nie posiadającym sił i środków do zaopatrywania i obsługi wojsk armii.

Jeżeli armia nie będzie wchodzić w skład żadnego frontu lecz zostanie bezpośrednio podporządkowana naczelnemu dowództwu, to system dowodzenia tyłami powinien być dostosowany do systemu zaopatrywania i obsługi.

W takim wypadku, armia będzie na pełnym zaopatrzeniu narodowym. Na kierunku jej działania zostanie zorganizowane zgrupowanie tyłów szczebla centralnego, które spełniać będzie funkcję szczebla frontowego tak jak przedstawiono to, omawiając dowodzenie tyłami w wypadku częściowego zaopatrywania armii przez front przy wykorzystaniu jej w składzie frontu koalicyjnego.

Wszystkie dyrektywy i zarządzenia w zakresie tyłowego zabezpieczenia otrzymywać będzie armia z organu dowodzenia tyłami ze wspomnianego zgrupowania, zaś zgrupowanie z organów centralnych.

Jeżeli na kierunku armii w ogóle nie będzie organizowane zgrupowanie tyłów szczebla centralnego, a wszystkie podstawowe funkcje szczebla frontowego przyjmie armia, do dyrektywy i zarządzenia w zakresie tyłowego zabezpieczenia otrzymywać będzie armia bez-

pośrednio z organów centralnych. Na skutek dużego oddalenia organów centralnych od rajonu działań bojowych mogą być znaczne trudności w obiegu informacji. Ten fakt może mieć poważne znaczenie, szczególnie w warunkach działań bojowych z użyciem broni masowego rażenia. Wydaje się, że dla zapewnienia operatywnego dowodzenia tyłami organów centralnych powinny posiadać swych stałych przedstawicieli na KSD armii.

W omawianym przypadku komplikuje się również sprawa dowodzenia tyłami wewnątrz armii. W skład tyłów armii wejdzie duża ilość jednostek tyłowych o różnorodnym przeznaczeniu. Utrzymanie z nimi łączności wymagać będzie dużej ilości sił i środków technicznych. Ponieważ całość tyłów będzie ugrupowana w trzech rzutach i rozrzucona na dużej przestrzeni mogą być trudności w dowodzeniu tyłami wyłącznie z KSD. Dlatego też należałoby wydzielić z KSD dwie armijne grupy operacyjne:

- jedna GO, rozlokowana na SD armii ułatwiłaby obieg informacji między SD a KSD, ponadto mogłaby dowodzić jednostkami tyłowymi pierwszego rzutu ;
- druga GO, rozlokowana przy trasach ruchu tyłów armii / przy t.zw. EBA/, kierowałaby pracą jednostek tego rzutu.

Zwiększenie zadań tyłów armii pociągnie za sobą rozbudowę nie tylko zasadniczych organów dowodzenia tyłami lecz i organów pomocniczych. Tak więc, przypuszczalnie trzeba będzie wzmocnić szefostwo EBA oraz zorganizować szefostwo EBA. Przynajmniej dla armii bez szpitalnych i PIRKPlot zwiększy ogólną ilość pośrednich organów dowodzenia tyłami.

Na podstawie tej krótkiej analizy problemu dowodzenia tyłami można stwierdzić, że najbardziej optymalnym wydaje się być system oparty na zgrupowaniu tyłów szczebla centralnego spełniającego funkcje tyłów szczebla frontowego. Nie bez znaczenia pozostaje stosunkowo mało skomplikowany sposób jego uruchomienia, polegający na wydzieleniu ze składu tyłów frontowych określonej ilości jednostek

i odpowiednich organów dowodzenia.

✓ Omówione w niniejszym opracowaniu zagadnienia dotyczące zabezpieczenia tyłowego armii działającej na samodzielnym kierunku nie wyczerpują w pełni tego problemu.

✓ Przedstawiono tylko niektóre zagadnienia, pokazując możliwe ich rozwiązanie w kilku wariantach.

Z przedstawionych rozważań wynika, że najbardziej dogodnym wariantem zabezpieczenia tyłowego armii działającej na samodzielnym kierunku, a zaopatrywanej z zaplecza własnego kraju, będzie zorganizowanie pośredniego łańcucha między obszarem kraju, a RBA w postaci zgrupowania tyłów szczebla centralnego. Zgrupowanie w określonym zakresie spełniać będzie funkcje tyłów szczebla frontowego.

Zak. 3 na 3 ark., -
tylko przy egz. 1.

O P R A C O W A L I :

płk dypl. Edward KASZLEJ

płk dypl. Adam GALIMURSKI

płk dypl. Edward MIKURENDA

Wyk. w 7-miu egz.

Egz. Nr 1-6 Gł. Kwat.

Egz. Nr 7 - a-a

Wyk. płk MIKURENDA

Druk. SB Nr ks. 0123/TT

Dnia 9. XII. 1970 r.

Brudn. 200/0124/70